

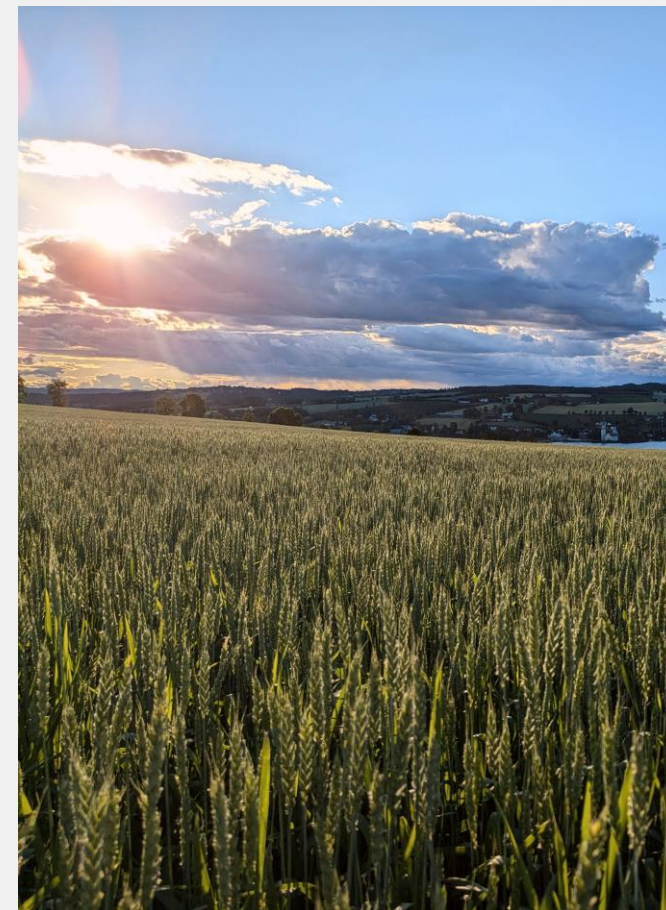
Ny gjødselbrukforskrift; fra forskrift til praksis – Lunsj med fag 0403-2026

Norsk Landbruksrådgiving SA

Harald Solberg
Fagkoordinator korn NLR

Korngjødsling med nye P-grenser

- Korn holder seg i all hovedsak innenfor nye P-grenser
- Høye avlinger - lave P-AI-tall og grenser 2033 = Gjødsling over grensene
- Hvordan sikre seg under grenser
- Gjødsle etter norm - gir mulighet til variasjon mellom skifter, både opp og ned
- Større utfordring: Korn + fjørfe
- Ellers: Nitratdirektivet har størst konsekvenser for enkelte husdyrgjødseltyper i Glommas nedslagsområde

Anbefalt P-gjødsling basert på forventet avlinger og P-Al i kornjord

	P-AL				Balanse							
Avling	1	2	3	4	5-7	8	9	10	11	12	13	14
500	3,5	3,1	2,6	2,2	1,75	1,5	1,3	1,0	0,8	0,5	0,3	0
700	4,9	4,3	3,7	3,1	2,5	2,1	1,8	1,4	1,1	0,7	0,4	0
1000	7	6,1	5,3	4,4	3,5	3,0	2,5	2,0	1,5	1,0	0,5	0

Ved store avlinger:

1. Fordeling mellom skifter
Hvis gjødslingsplanen viser behov kan større P-mengde brukes.
2. Balansert gjødsling
Dokumentert avling, P inn og ut

Hva skjer med P-AL når du gjødsler med mindre P enn det plantene tar opp?

· Endringer og P-balanse/ P-reserver i jorda

Fosforbalanse Kg P/daa/år	P-AL 25 → 20 år	P-AL 20 → 15 år	P-AL 15 → 10 år
-0,5	36	44	56
-1,0	18	22	28
-1,5	12	15	19
-2,0	9	11	14

Kristoffersen & Øgaard 2017. Fosforgjødsling på jord med høyt fosforinnhold. NIBIO BOK 3(1)

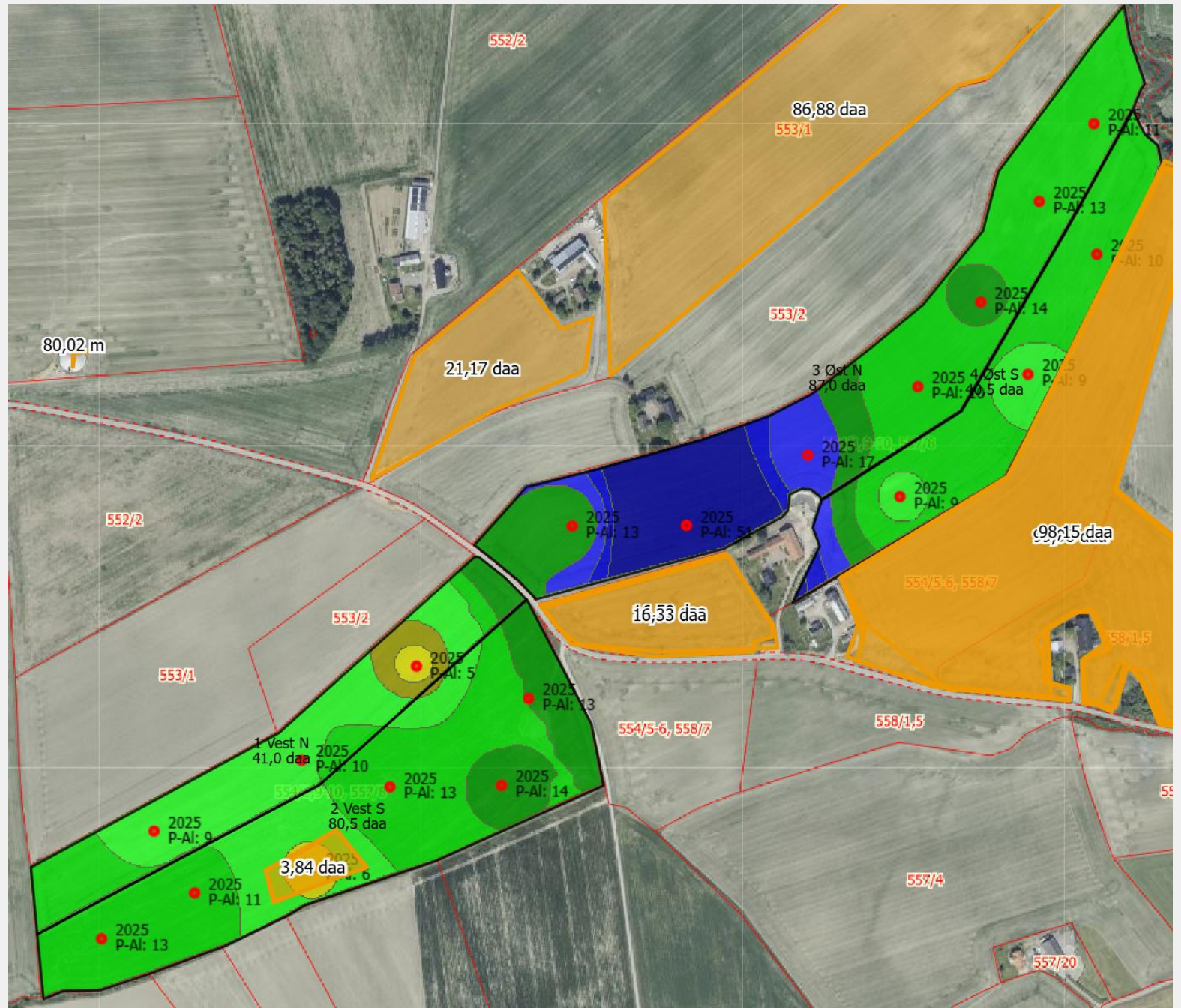
Hva gjelder

- P – begrense seg innenfor driftsenheten
 - Under gjeldende grense – ikke behov for dispensasjon
 - I snitt over gjeldende grense – må søke Statsforvalteren om dispensasjon
 - Krav for å kunne gå over: Dokumenteres i gjødslingsplanen
 - Forskjell P-krevende og andre: Dispensasjonssøknad
- P-gjødsling regnes på kalenderåret
 - Nitratdirektivet følger veksten
- Summen av P fra mineral- og husdyrgjødsel
 - Kalenderåret
 - Kun skifter som blir gjødslet med P

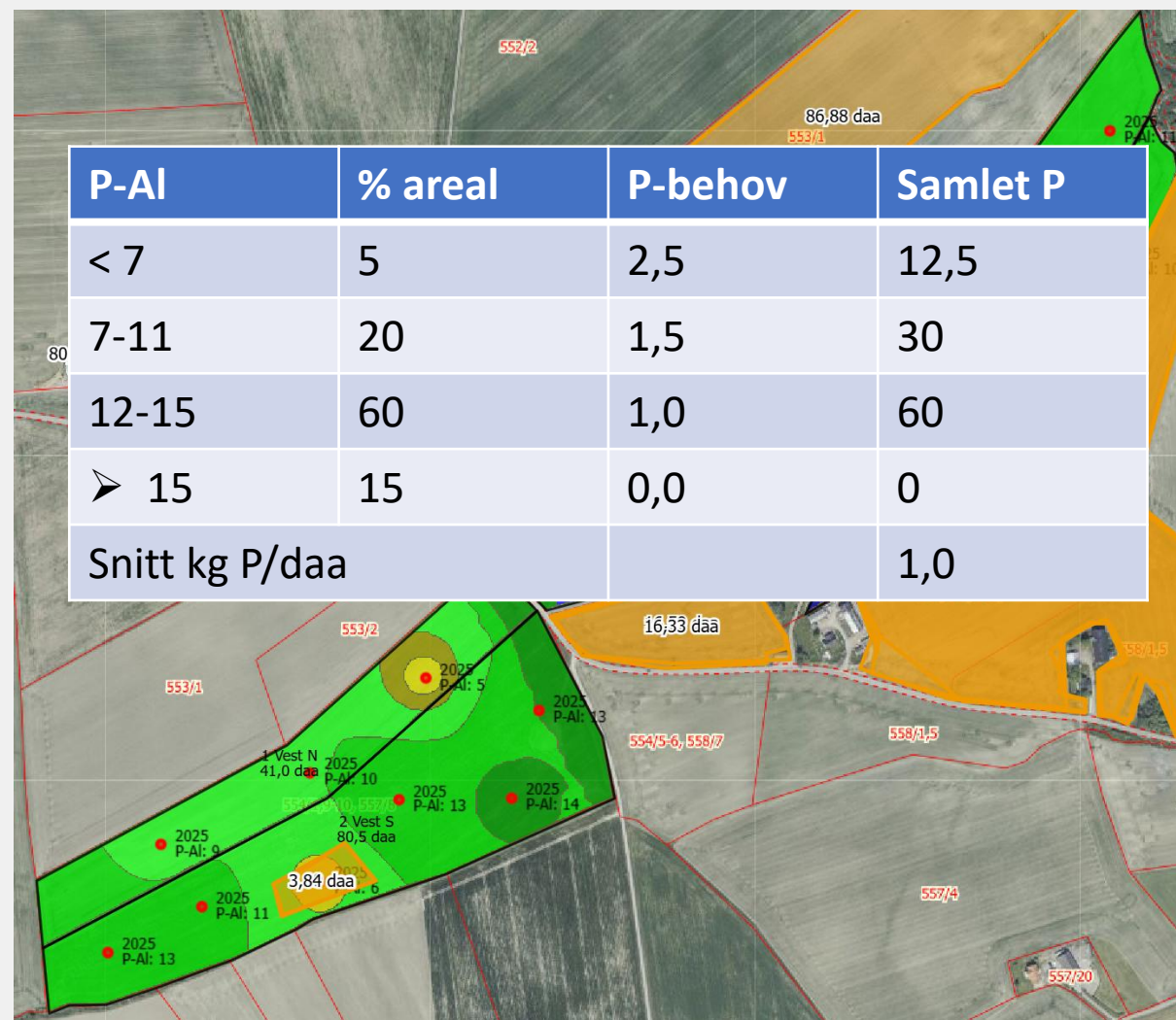
Variabel grunngjødsling

- P-AL mellom 5 og 51
- Riktig å gjødsle med like mye fosfor her?
- Skal man variere grunngjødslinga, eller gjødsle med to slag?
- Opti NS og Opti PK?
- Hans W. W. Jarlsberg

Presisjongjødsling gir muligheter

- Hvordan sikre seg under grenser
 - Presisjongjødsling P/ variabel tildeling
 - Presisjongjødsle 100 daa
 - Besparelse 2 skifter: 130 kg P (mot 2,3 kg P/ daa)
 - Spart P et jorde ➡ økning ellers:
 - Skifte med lave P-AI-tall
 - Skifte med stor avling året før
 - Skifte med kald jord – stort P-behov fra vår
 - Skifte med planlagt høstgjødsel og ønske om P-gjødsling høst

Husdyrgjødsel - nye normtall

Hvordan praktisere 3,5 kg P/daa

[Ingen tittel]

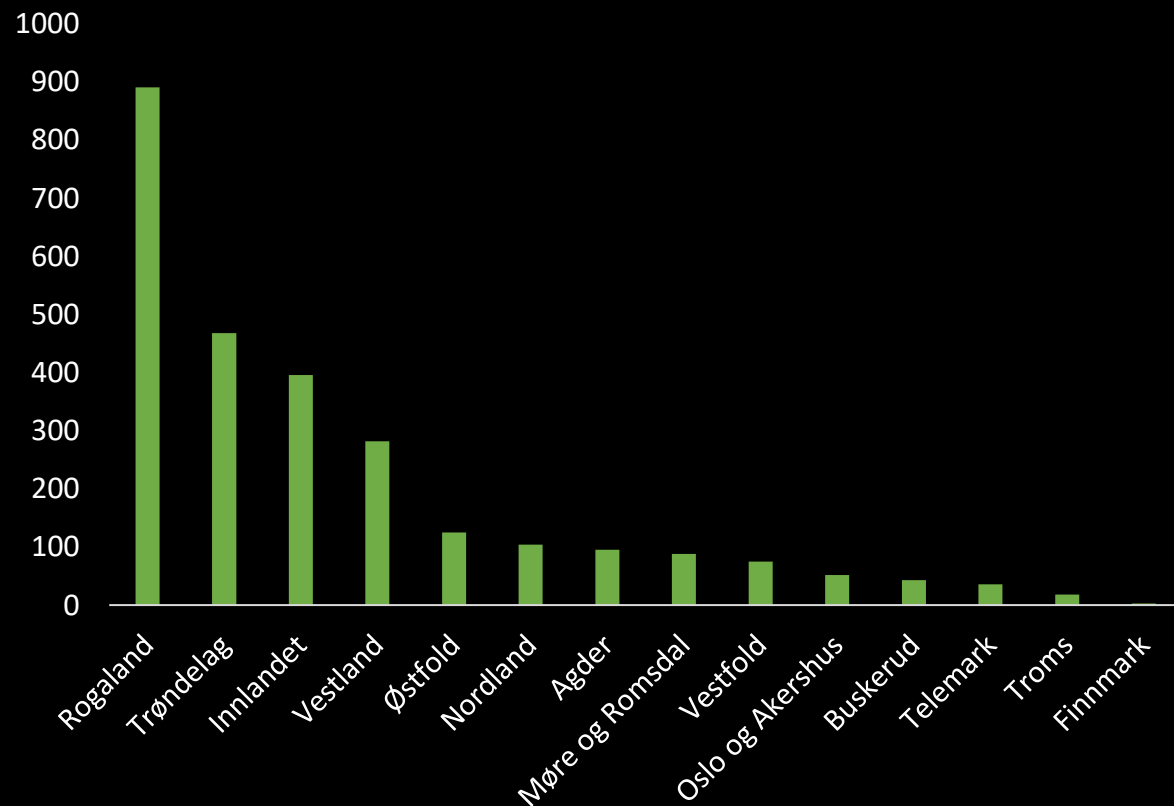
	Normtall hittil	Ajour kunnskap
Melkeku	14	15
Ammeku	9	8
Ungdyr	4,7	5
Sau	2	2
Avlspurker	4,7	8,1
Slaktegris	0,7	0,37
100 verpehøns	14	12
1000 slaktekylling	8	10

Nye normtall for beregning
av mengde fosfor (P) per
individ av ulike dyreslag
NB Ytelsesbasert for melkeku

=> Pass på å ha riktig TS% for å
få beregnet så riktig
gjødseleffekt som mulig av
gjødsla

Største konsekvensen for bonden = krav om større spredareal

Antall foretak med overskudd ved grense 3,0 kg P (NIBIO 2021)

Område	Grense fra 2033
Rogaland	2,7 kg P/daa
Troms og Finnmark	2,5 kg P/daa
Resten av landet	2,3 kg P/daa

Husdyrgjødsel - analyser og normtall

- Når skal du bruke normtall?
 - Samlet mengde P fra husdyr og annen organisk gjødsel
 - Gjennomsnittlig bruk innad på garden
 - Ved bortskaffelse og mottak
- Når kan du bruke analysetall?
 - I gjødslingsplanen
 - Ved spredning på det enkelte skifte
- Men: Normtall bestemmer hvor mye du har spredd per dekar og samlet

Nok spredeareal

Eksempel fra fjørfe

	2025-2027	2028-2030	2030-2033	2033-
Rest of the country	3,5	2,8	2,5	2,3
P/ year from 1000 turkeys	106 kg			
Area required	30	38	42	46
Relative need of spraying land (%)	100	125	140	150

Grovfôr trenger Kalium

- Husdyrgjødsel passer sammen med NK-gjødsel
- **Med ny forskrift trenger norsk landbruk enda mere NK**

Gjødslingsplanen?

- Fram til nå: Hjelp til gjødsling i tråd med avlingens behov
- Den har IKKE motvirket overforbruk
- **Viktig framover:**
 - **Maksgrenser for P** (og N i noen områder)
 - Arealmessig god fordeling innenfor grensene som gjelder

Nytt: Krav om gjødseljournal

- Krav fra 2026
- Hjelpemiddel og kontrollgrunnlag for oppfølging av grenseverdier
- Når, hvor, hva, mengde
- Dokumentasjon på mottak og bortskaffelse av gjødselvarer
- Utarbeides, oppbevares og kunne legges fram for kontroll i 5 år
- LDir utarbeider system for innrapportering av jordanlyser og gjødseljournal

Nye krav til jordprøver

- Fortsatt 8 år
 - Maks 4 år dersom fosforregnskap/balansegjødsling
 - Maks 4 år for svært fosforkrevende vekster
- Koordinatfestes
- Kan ta prøvene selv, veileder er under utarbeiding
- Representative prøver med hensyn til jordvariasjon, størrelse og form på arealet
- Godkjent laboratorium
- Resultater og koordinater skal innrapporteres til offentlig register (foreligger ikke ennå)

Gjødseljournal 2026

- Excelversjon

NavnPer

År2025

Oppsummering:

Forbruk av næringsstoffer				
	Areal	kg N	kg P	kg K
SUM	50,0	9	-	-
Sum/daa		0,2	-	-

LAGER

Motatt gjødsel, inkludert husdyrgjødsel, biorest eller slam mm

Handelsgjødsel (velg fral listen)						Innhold i gjødsla		
Gjødsel	Dato	Mengde, t	TS%	Enhet	Leverandør eller kilde	% N	% P	% K
Urea 46-0-0		50		%		46,0		
				%				
				%				
				%				
Gjødselslag som ikke finnes i listen (legg til verdier manuelt)								
Sum P innkjøpt handelsgjødsel:						2 300,0	-	-

Gjødseljournal 2026

Organiske gjødselvarer, inkl eget lager (skriv inn alle verdier)

Gjødsel	Dato	Mengde, t	TS%	Enhet	Leverandør eller kilde	kg N/t	kg P/t	kg K/t
				kg/tonn				
				kg/tonn				
				kg/tonn				
				kg/tonn				
				kg/tonn				
				kg/tonn				
				kg/tonn				
Sum P organisk gjødsel:						-	-	-
Sum P innkjøpt gjødsel:						2 300,0	-	-

BORTSKAFFET organsik gjødsel

						Innhold i gjødsla, kg/tonn		
Gjødsel	Dato	Mengde, t	TS%	Enhet	Navn	N	P	K
biorest		100	6	kg/t		1,2	0,5	6,0
				kg/t				
				kg/t				
				kg/t				
				kg/t				
				kg/t				
				kg/t				
Sum P bortskaffet gjødsel						120	50	600

BRUK (Du må registrere disponibel gjødsel under LAGER)

Vær nøye med å bruke samme navn på skiftene, og ikke noter flere skifter på samme linje

[illegible]

Tilleggsopplysninger ved bruk av slambaserte gjødselvarer og annen innkjøpt gjødsel, inkl biorest. Gjelder ikke mineralgjødsel.

Gule felt må fylles ut.

[illegible]

Bortskaffe/ motta husdyrgjødsel

Avtale om levering og mottak av husdyrgjødsel

Krav til journal med dokumentasjon på mottak, bortskaffelse og bruk av gjødselvarer mv regulerer bruk, levering og mottak av gjødselvarer mv. Forskriften regulerer krav til

Leverandør	
Navn	
Orgnr	
Adresse	

Mottaker	
Navn	
Orgnr	
Adresse	

Levering/Mottak	
Dato	
Type gjødsel	
Mengde gjødsel - kg eller tonn	
Mengde fosfor (P) - kg eller tonn	

Dato/ Sted:

Leverandør

Dato/ Sted:

Mottaker

Andre momenter

1. Vekstbefaring tidlig vår
2. Kalk der pH er lav – kalk er den billigste gjødsel
3. Spre husdyrgjødsel under gunstige forhold
- 4. Rett innstilling av gjødselspreder**
- 5. Bruk/invester i presisjonsutstyr**
 1. Kantspreder
 2. Seksjonskontroll
 3. Sporfølger
4. Juster gjødslingsplana underveis i sesongen etter vekstforholda

A woman with blonde hair tied back, wearing a black outdoor jacket, smiles warmly at the camera. She is holding a small pile of green, fibrous feed material in her cupped hands. The background is a soft-focus rural landscape with green fields and distant hills under a cloudy sky.

Til tjeneste for bonden!